

Előfizetési feltételek:
 Vidékre postán vagy helyben házhoz
 (horvá.)
 Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
 Negyed évre 4 frt.
Egyes számú 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
 Hasábol petitor egyszeri hirdetésnél 12,
 kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr.
 A nyilvántartási díj 50 kr.
 Bélyegdíj külön 30 kr.
 Hirdetmények elfogadtnak a ki-
 adóhivatalon kívül egyedül **Hausen-**
stein és Vogler hirdetés-felvételi
 hivatalában Budapest: Dorottya-utca
 3. sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz.
 Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-u. 15. sz. I. em.
 A lap szellemi részét illető minden köz-
 lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
 Bementetlen levelek csak ismert e-
 zektől fogadtnak el. — Keziratok nem
 adatnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (**Key-**
tesz József könyvnyomdai irodája)
 hova a lap anyagi részét illető közlemé-
 nyek (előfizetési pénzek, hirdetmények
 kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, június 6.

A választási törvényjavaslat teljesen absor-
 beálja a politikai köröknek nem csak figyel-
 mést, de idejét is, s jelen perczben a szó teljes
 értelmében égető napikérdéssé vált.

Az osztályok csak lassan haladnak előre; a
 9-dik két napi tárgyalás után csak a 7-dik sza-
 kaszig ért, sőt a pártok kebelében sincs befe-
 jezve a tárgyalás; így a Deák-párt ma este fogja
 eldönteni a javaslat egyik sarkalatos pontját ké-
 pező azon elvet, vajjon a reclamatiók tárgyá-
 ban a királyi curia ítéljen-e vagy a képvisel-
 őház.

Paczolay képviselő ur tegnap a Deák-kör-
 ben, nem igen kellemetes dolgokat mondott a
 kormánynak, s többek között azon megjegyzést
 kockáztatá, hogy hiába tanácskozik a Deák-
 párt akkor, a midőn a kormány az ellenzékkel
 már megalkudott, ha módosítani akarna vala-
 mit a párt, erre Paczolay ur állítása szerint
 előbb az ellenzékkel kellene engedelmet kérnie.

Szapáry gróf megfelelt a támadásra, s visz-
 szaütasítván Paczolay insinuatióit mindazonáltal
 elismerte, hogy bizonyos főelvekre nézve érteke-
 zett az ellenzék vezérfőfőival.

Nekünk ez ellen természetesen kifogásunk
 nincs és nem is lehet, sőt helyes, correct és par-
 lamentaris eljárásnak tartjuk, ha a kormány
 fontos elvi kérdésekben az ellenzékkel is érint-
 kezésbe teszi magát, és iparkodik compromis-
 sumra lépni.

Mi az ily eljárásnak nagy elvi fontosságot
 tulajdonítunk annyiban, amennyiben politikai
 kérdésekben alig lehet az abszolút jobbat vagy
 czélirányosabbat biztonssággal megállapítani, ily
 eljárás pedig megmenti a törvényhozást az egy-
 oldalalúságtól és azt eredményezi, hogy az alko-
 tandó törvények a hazai pártok egyikét sem sér-
 tik élenkben.

De meg nem vetendő gyakorlati eredménye
 is szokott lenni az ily eljárásnak; és pedig az,
 hogy a tárgyalások gyorsabban, kevesebb aka-
 dályllyal és éllel folynak le.

Nem tudjuk, a választási reclamatióknak a
 kir. curiához utasítása, azon kérdések közzé so-
 rolandó, melyek fölött Paczolay ur állítása szer-
 rint a kormány az ellenzékkel megalkudott, de
 ha így van akkor szerencsét kívánunk Szapáry
 grófnak az alkuhoz; annyit azonban tudunk,
 hogy az ellenzék ép úgy mint a középpárt, erő-
 sen ragaszkodik a javaslat ezen korszerű és libe-
 ralis intézkedéséhez, melynek kedvéért majdnem
 hajlandók volnának a belügyér urnak megbo-
 csátani a 71-ik szakasz monstruositását, még pe-
 dig annál inkább, minthogy meg vagyunk győ-
 zödvé, hogy az tuhyomó többséggel sirba fog
 temettetni.

Ugy vagyunk értesülve, hogy a Deák-párt
 mai értekezletén többségben lesznek azok, a kik
 a kormány javaslatát, azaz a kir. curia illetékes-
 ségének megállapítását pártolják, s így biztos re-
 ményünk van, hogy a kormánypárt kebelében
 is kedvezően fog e tárgy eldönteni.

Az ellenkezőt mélyen kellene sajnálnunk,
 először a kormányért, mely e tárgyban biztos
 tudomásunk szerint erősen fáradozott javaslatát
 elfogadása mellett; másodsor magáért a javas-
 latért, melynek sorsa a többség ily elhatározása
 folytán, nézetünk szerint komolyan kockáz-
 tatnék.

Ha visszaemlékezünk a Lónyay-kormány
 által beterjesztett javaslat fölött keletkezett va-
 lóságos élet-halálharczra, megelégedéssel kell je-
 lennünk azon tényre, hogy jelenleg a főelvekre
 nézve legalább annyira közeledtek a pártok,
 hogy a novella létrejött, s ezáltal sok nagyon
 is kirívó visszaélés megszüntetése biztosítva
 látszik.

A kormány liberális intenciójának a Deák-
 párt által visszaütése okvetlenül gyanút kel-

tene mindazok kebelében, akik újabb időben ugy
 is gyakrabban alkalmat találnak azon aggodal-
 lomra, mintha a retrográd iránynak lassan-lassan
 mindinkább tér engedtetnék.

Nem lehet tagadni, hogy erre már is szám-
 talanszor ürügyül használtatott föl hazánk pénz-
 viszonyainak sanyarusága, itt annál jellemzőbb
 lenne a szándék, minthogy e kérdésnek akár így
 dől el, akár amugy, a pénzügyekre semminemű
 befolyása nincs.

Kockáztatva lehetne a törvényjavaslat sor-
 sa, mert ily határozat erősebben sorakoztatná
 mindazokat, akik az ellenzék, ép úgy mint a kor-
 mánypárt részéről számos kifogásaik daczára
 csak azon egynemű javítás kedvéért, mely a
 törvényjavaslatban foglaltatik, nem ellenzik an-
 nak általánosságban elfogadását.

A kormány is tanulhat a Deák-párt ellenzé-
 séből, ösztönt merithet abból arra, hogy minden
 téren határozottan liberális állást foglaljon, és
 ezen állás védelmére egyöntetű liberális pártot
 is alakítson, mely, arról bizton biztosíthatjuk,
 nem fog hiányozni, ha határozottsággal ki lesz
 jelölve a tér.

A Deák-párt tegnap este 6 órakor tartott érte-
 keztelenül folytatta a választási törvényjavaslat részletes
 tárgyalását és tárgyalásában a 20-ik §-tól a 26-ig haladt.
 Változtatást a 24. §-on tett, melynek új beke-
 zéseül Szilágyi Dezső indítványára a következőt fogad-
 ván el:

Akinek akár ugyan azon, akár különböző választó
 kerület több községében oly ingatlan birtoka vagy ipar,
 kereskedő telepe vagy gyára van, mely választói joga-
 sügöt ad, kivánatára ezen kerületek bármelyikének
 névjegyzékébe felvéthetők, illetőleg az évi kiigazításokor
 áttéthetők.

Hosszabb vitát keltett még a 35. §. mely a curia
 legtöbb ítélőszékét jelöli ki főlebbzési hatóságul, a joga-
 sültóság kérdésessé tétele eseteiben.

Eötvös Károly azt indítványozta ugyanis, hogy a bi-
 róságok mellőztessenek és a központi választmány fölött
 valamely más forum döntsön.

E kérdéshez többen szólottak, az indítvány mellett
 Bésán, Paczolay, Tavasz, Just, ellene a belügyminiszter
 és Szilágyi Dezső, míg Kerkapoly közvetítőleg ideiglen,
 míg más forum alkottatik elfogadja a bíróságokat.

Tudósításunk zártakor 10-kor az értekezlet még
 nem döntvén e kérdésben, az eredményt közelebbről kö-
 zöljük olvasóinkkal.

A választási törvényjavaslat tárgyalása több
 érdekes intermezzot hoz világgá. Ilyen a következő, melyet
 a „Napló“ közöl:

A szászok a választási törvényjavaslatot nem fo-
 gadják el, már t. i. azon szász képviselők, kik a Deák-
 pártból kiléptek s a kormány és Deák-párt ellen most
 derüre-borura opponálnak. Azt kifogásolják, hogy a ja-
 vaslat meghagyja a régi jogot s hogy a val. eljárásban
 megkivánja a magyar nyelvet. Azt is ellenzik, hogy az
 erdélyi val. kerületek ugyan rendeztessenek. Az egyik
 szász képviselő Fabricius megkísérelé ma azt, hogy az
 osztály-ülésen németül beszéljen; az osztály elnöke és
 többi tagjai azonban figyelmeztették, hogy az osztály ugy
 tekintendő, mint a képviselőház egy bizottsága, a tár-
 gyalási nyelv nem lehet más, mint a magyar, mire Fabricius
 ur meglehetősen jó magyar nyelven mondta el, amit
 mondani akart.

Érdekes adalék az is, amit a „Függetlenség“ kö-
 zöl. E lap mult számában Helfy Ignác kikelt a választási
 javaslat azon pontja ellen, mely a főálló alkotmány
 ellen izgatókat igen súlyos büntetéssel sújtja. Helfy óvást
 tett e pontnak netáni ugy magyarázása ellen, hogy p. o.
 a hatvanhetedik kiigazításnak minden megtámadása va-
 lasztási büntényt képezne. Azóta a balközépi klub is mó-
 dosítást terjesztett be e javaslathoz. Most a „Függetlenség“
 így ír:

Mult heti cikkünket a választási törvényjavaslat
 ról tulzottnak találták néhányan a balközépen. Nem
 akarta, nem akarhatta a kormány, ugy mondák, hogy az
 alkotmány megtámadásáról szóló pont ugy értelmeztes-
 sék, mint azt Helfy Ignác értelmezte az 1867-ki alkot-
 mányt illetőleg. Elég baj lenne ugyan már az is, ha a
 törvény ily magyarázatot egyáltalán lehetővé fogna tenni.
 De mi biztosíthatjuk azokat, kik a kormány szándékára
 nézve ninesenek velünk egy véleményben, hogy a bel-
 ügyminiszterium egyik elsőrendű hivatalnokának utólagos
 nyilvános kijelentése szerint Szapáry Gyula grófnak
 az alkotmányról szóló pont betűzésével egyenesen az
 volt czélja, hogy törvénysértés nélkül a főálló 1867-ki
 rendszer ellen a választók előtt kárhordató szót ne emel-
 hessen senki. Nem tartottuk szükségesnek, hogy az illető

hivatalnokot megnevezzük, szükség esetén azonban semmi
 okunk sem lesz nevét elhallgatni.

A „Magyar Politika“-ban olvassuk: A keleti
 vasut részvényesei között nagy föltűnést okoztak Ker-
 kapoly és Tisza Lajos volt miniszterek vallomásai. Ugy
 értesülünk, több jelentékeny részvényes azon fáradozik,
 hogy a részvényesek folyó hó 20-dikán értekezletet tar-
 tsanak, mely tekintettel a volt miniszterek vallomásaira,
 saját érdekeik megóvása végett notalán később teendő
 lépések iránt megállapodásra jussanak és a keleti vasut-
 ügy további fejlődésének folytonos szemmel tartására egy
 állandó bizottságot alakítsanak.

A nemzetközi statistikai congressust előkészítő
 bizottság vasárnapon d. e. 10 kor tartja a kereskedelmi
 miniszteriumban első ülését.

Szerb congressus. A zágrábi „Národne Novine“
 szerint a f. évi júliushó 11-re kitűzött szerb congressusra
 vonatkozó választások a szerb patriarchatus és érsekség
 összes területén f. hó 27-dik napjára tüzetnek ki.

A közalapok és alapítványok jogi természeté-
 nek megvizsgálására kiküldött bizottság tegnap délelőtt
 ülést tartott, melyben fölolvastatt a közoktatástügyi mi-
 niszter válasza a közalapok és alapítványok okmányai-
 nak megküldése tárgyában, melyben a miniszter kijelenti,
 hogy a kért eredeti okmányokat nem küldheti meg;
 azonban intézkedett azok lemásoltatása iránt s a hitelesít-
 tett másolatok egy részét átírta mellékletben megküldé.
 A bizottság jegyzője megbízott, hogy az átküldött
 iratokat átvége s azokat az illető albizottságok között
 ossza ki.

A pénzügyi bizottság f. hó 3-án tartott ülésében
 elfogadta a közoktatási miniszter javaslatát a sebészi clini-
 ca építési ügyében, melynek költségei tudvalevőleg az
 egyetemi alaphól fognak évi törlesztésre kölcsönképen
 előlegeztetni. Reméljük tehát, — jegyzi meg a „P. N.“
 — hogy ez ügy még a folyó éleltszázokban a képv. ház
 elé kerül s általa el is intéztetik.

A bányajogi bizottság két utóbbi ülésében foly-
 tatta a bányatörvényjavaslat részletes tárgyalását az 58.
 §. szakaszig, és némely szakaszait részben irányilag, rész-
 ben érdemileg módosított.

A nagy-rőcsei gymnasium. Mint a „M. Politika“
 írja, a nagy-rőcsei gymnasium napjai alkalmasint meg-
 számlálvák, és valószínű, hogy az oktoberi tanfolyamot
 meg sem kezdi, minthogy Zsedényi Edu rd, ki a rőcsei
 gymnasiumot saját erszényéből évenként jelentékeny ösz-
 szeggel segélyezte és többször határozottan kijelenté,
 hogy csak azon esetre adja a segélyt, ha a rőcsei gymna-
 sium jó hazafiakat és loyalis alati valókát nevel, a legutóbbi
 vizsgálat által napfényre került botránnyok miatt a leg-
 csekélyebb öszszeggel sem segélyezi többé.

A román képviselőkamra tegnapelőtt, június 4-én
 kezdé meg azon egyezmény tárgyalását, mely a román
 és osztrák-magyar kormányok közt a vaspálya-csatlakozás
 ügyében kötöttett. Tegnapelőtt Boeresco, Lahovary
 és Epurearno urak a javaslat elfogadása mellett, Blaren-
 berg, Bratiano és Manu szélső képviselők annak elvetése
 érdekében szólottak. A tegnap folytatott és befejezett
 általános tárgyalásról következő, magántáviratot vette a
 „Pesti Napló“.

Bukarest, június 5. Heves vita után, melyben
 Cogolniceanu, Tiesco a kormányjavaslat ellen, Ghika,
 Ventura képviselők és Cantacuzeno, Boeresco és Catargi
 miniszterek a javaslat mellett emeltek szót, ma, miután
 Catargi ur a javaslat elfogadásából cabinetkérdést csinált
 a képviselőház 75 szóval harmincz és néhány szó ellen
 általánosságban elfogadta a vaspálya csatlakozásra vonat-
 kkozó törvényjavaslatot. A részletes vita holnap foly-
 tatatik.

Az osztályokból. A képviselőház osztá-
 lyai ma d. e. 10 órakor tartott üléseikben folytatták a va-
 lasztási tv.-javaslat részletes tárgyalását.

Az I. osztály ma a 4. §-nál kezdte és 12 §-ig
 bezárólag haladt tárgyalásában. A 4. §. oda módosítá-
 tott, hogy az 1848. V. t. cz. 25. b) és az erdélyi II. 3.
 §. b) pontja alapján választói joggal bírnak azon gyáro-
 sok, kereskedők, valamint kézművesek, kik már az előző
 évben 10 frt 50 krt adót fizettek. Az 5. §. marad: a 6.
 §. függőben hagyott; a 7. §. csekély módosítással fo-
 gadtatott el. A 7. §. első része a Deák-párt módosítása
 részint fogadtatott el, ezenkívül bevétettek az okleveles
 gazdatisztek, állami és köztörvényhatósági hivatalnokok,
 kik legalább 500 frt évi fizetéssel bírnak, azután a lel-
 kések és segédlelkészek, azonban csak az esetben, ha az

illető egyház-kerületben hivatalos alkalmazásban vannak. A 10. §-ban kimondott, hogy választói jogot nem gyakorolhatnak a hadsereg haditengerészeti, valamint a honvédségnél teljes szolgálatban levők. Kivételt képeznek az 1868. 40. t. cz. 364. és 41. t. cz. 14. §-sa értelmében ideiglenes fegyvergyakolatra behívott szabadságot állományuknak. A 12. §-változatlan maradt.

A II. osztály a 2. §-nál kezdte tárgyalását, melynek eldöntését ezuttal függőben hagyta. A 3. §-hoz Tisza Kálmán a következő módosítást indítványozta: e szavak után urberiség nem létezik: „amennyi azon tvhatóságban a legkevésbé megrótt községben a legkevésbé terhelt negyed telek után fizetetik”, elfogadtatik. Új kikezdésül pedig a következő ígattatott: „a negyed telek egy hold mennyisége alatt azon holdszám értetik, amelyet az illető tvhatóságra nézve az urbéri táblázat megállapít.” Szintén elfogadtatott Hajdu következő módosítványa 3. kikezdésül: „a Jász- és Hajdu-kerületben, úgy a rendezett tanácsú városokban is, ha a közlegelő egyenlőleg kiosztva és egyenlőleg tagosítva vagy hiteltelékönyvben külön telekkönyvezve van a földbirtok értékének kiszámításával a legelő illető részének jövedelme is számításba veendő”. A 4., 6., 7., 9. §§-maradnak az eredeti szerkezetben. Az 5., 8. §. a baloldal módosítványa szerint fogadtatott el azon hozzátoldással, hogy a 8. §-ba az értelmi qualificatióban a Kiszaludytársaság tagjai is bevétek és az erdészek. A 10. §. bevezetésében az első sor marad. A 2. pont a deákparti megtoldással fogadtatott el; beszúrattott továbbá pénzügyőri, vámőri és esendőri legénység, mint szintén nem választó jogosultak. A 11. §-ot baloldali ismert módosítással fogadtatott el.

A Deák-párt módosításait, melyet Hedry terjesztett elő, pártolták Pulszky F. Csillag C. és Wodianer Béla; a baloldal módosításait Tisza K., Nagy György és P. Szathmáry; a szász képviselők Kapp és Trauschenfels a Deák párt ellen az ellenzékkel szavaztak.

A III. osztály a 11. §-ig haladt s jelentékenyebb módosítások nélkül elfogadta a §§-okat a Deák-párt módosításai alapján.

A IV. osztály szintén általában a Deák-párt módosításait fogadta, az eddigi §§-okra nézve, melyben a 11-ig haladt. A 7. §-ban 9 frt helyett 7 frt jövedelmi adó vétetett be; a 8. §-ba bevétek a honoratiorok közé az erdelyi megyékben a községi jegyzők is.

Az V. osztály a II., III., IV. fejezetet is tárgyalván, az V-iknél megállapodott. A 23. §., mely kizárólag a régi jog alapján jogosult választókról szól, kihagyatott. A curiához való fölébevezésről szóló 17. és 35. §§. függőben hagyattak. Egyszersmind Deák y azon fölszólására, hogy a névjegyzék kiigazítására kitűzött határidő meghosszabbíttassék, az előadó utasítatni fog, hogy a központban ennek kieszközölését megkísértesse. A 11. §. a baloldal módosítása szerint fogadtatott, a többi a deákparti megállapodás szerint intéztetett el.

A VI. osztály a 9. §-ig haladt. A 3. § a Deák-párt ismert módosítása szerint fogadtatott el, hozzá tétetvén, hogy a különböző községekben levő földbirtok cumuláltathassék, a 2. bekezdésbe „telek Szörény megyében 6 hold, a határvidéken 8 hold vétetett föl. A 4. §-nál Stanescu Imre a nők választó joggal való fölrüházását hozta indítványba, mely azonban az osztály többsége által szavazás folytán eljettett, az indítvány mellett az indítványozón kívül szavaztak: Frölich G., Simonyi Ernő, Csanády Sándor, Mocsary Lajos, Urbanovszky Ernő, Zsitvay és Péchy Jenő.

A 8. §-ban az értelmi qualificatióba bevétek az okleveles gazdák, bányászok és erdészek, műegyetemek okleveles, továbbá végzett theologusok, jogászok, bölcsészek, laptulajdonosok és szerkesztők, az utóbbiak Stanescu indítványára.

A VII. osztály a 10. §-ig haladt; az 5. és 6. §. függőben maradt, a többi a Deák-párt módosítása szerint fogadtatott el.

A VIII. osztály a 8. §-tól a 17-ig haladt; a 10. §. a Deák-párt módosítása szerint fogadtatott el, az adó hátralékosokról szóló pontra nézve, miután kétség támadt, vajjon csak egy évi hátralék értendő-e, élénk vita után az határozatott, hogy azon választó kerületben levő

birtoka után, melynek névjegyzékébe ígattatott, nem lehet hátralékos, a 15. §-ra nézve Brennerberg szász indítványozta, hogy csak a jegyzőkönyv szerkesztésék magyarul, mi visszautasítatván, a szerkezet megtárgyalatott, azonban ez előadónak utasítás adatott, hogy a központi bizottságban e §-nak a nemzetiségi törvényvel való összhangzására igyekezzenek. A 16. §-ra nézve kimondott a választmány négy és illetőleg hat tagjának jelenléte szükséges.

A IX. osztály a 9. §-ig haladt. Schvarcz indítványa, hogy e tvjavaslat az incompatibilitásával együtt terjesztésék szentesítés alá a részletes tárgyalás végére halasztatott. A 3. §. a deákparti javaslat szerint fogadtatott el, kihagyatván a Hajdu-kerületek.

A 4. §. szintén a Deák-párt módosítása szerint fogadtatott a kézművesekre nézve kimondatván az irzi és olvasni tudás föltétele. Az 5. §. változatlanul, a 6. §. a deákparti módosítással fogadtatott el; a 7. §-hoz hozzátétetett Molnár Aladár indítványára, hogy a hivatalnok választó, ha 5 frtnyi adót fizet. A 8. §. 2. bekezdésében az értelmi qualificatio a baloldal módosítása szerint vétetett be, a §. 1. bekezdése külön § választatott.

„Az osztályok a IV-diket kivéve holnap d. e. 10 órakor tart ülést, hétfőn d. e. 10 órakor folytatják a tárgyalást.

— A bányajogi bizottság utóbbi üléseiben a bányatörvényjavaslat 71. §-tól a 217. §-ig haladt. Nevezetesebb változtatások a következő szakaszokban történtek:

A 92-ik §-ba új bekezdés ígattatott be: „E bányák elsőbbségi joga valamely 3-ik bányával szemben jövőben is a régi adománylevelek kelte szerint itélendő meg.

A 122. §. c) pontjához hozzátoldatott: „de kötelesek ezt a bérleti szerződés megkötésekor akár a valamennyi bányatárs által aláírandó szerződésben, akár pedig ha a bérbeadás bányatársulati gyűlésen határozatik el, azt ugyanakkor jegyzőkönyvileg kijelenteni. Oly tartalati gyűlésre, melyen ily ügy tárgyalandó, a meghívás a bányahatóság útján eszközölendő.”

A 137. §-ban a fölébevezés ügyében kimondatott, hogy „ha ezen egyetértés el nem érhető, a bányahatóság a kérdéses ügyet a legfőbb bányahatóságot gyakorló földművelési, ipar és keresk. miniszterhez terjeszti föl, ki azt az illetékes miniszterekkel végleg eldönti.”

A 209. §. 3-ik bekezdése következőleg módosított: „Lakással, tüzelő anyaggal, földhasznélvezettel, élelmi szerekkel és csak a munkások beleegyezésével lát-hatja el személyzetét, mely azonban a munkához főleg a közreállításához szükséges szerszámokat és anyagokat föltétlenül elfogadni köteles. Az ily kiszolgáltatásokért járó összegek a bérfizetés alkalmával a bérből vonandók le.

A többi §§. részint változatlanul, részint lényegte-leőbb változtatásokkal fogadtatottak el.

A középiskolai törvényjavaslat tárgyalása az országgyűlésen.

Keves országgyűlés vette magának azt a fáradságot, melyet a magyar, kivált ha annyi teendő állt még előtte mint a miénknek. Másutt nagygyűlésen határozzák meg az oktatás anyagát, kijelölik a tantárgyakat; mi tovább megyünk, még azt is meghatározzuk, melyik osztályban kezdessenek meg. Összekeverjük a törvényhozás kérdéseit az administratio teendőivel, úgy hogy a miniszteriumnak igazán nem marad egyéb dolga, mint a törvenyt betűszerint végrehajtani. Az országgyűlés tisztelt tagjai bizonyos mechanikus szempontból látszanak föl-fogni az ország tanügyi szervezetét, nagy gépnek gondolják a haza középiskoláinak organismusát, melynek minden kereké a maga helyén van és a közoktatási miniszter teendője e gépet kerekével együtt mozgásba hozni. Organismusról, fokozatos fejlődésről, a tanügyben rejülő életerőről, úgy látszik keveset gondolkoztak vagy

ha gondolkoztak is, a dolog rendkívüli fontosságát számba sem vették. ¶

Lehet hogy tévedünk, lehet, hogy perspectivánk nem jól mutatja a dolgokat; de legalább reánk ezt a benyomást tette a bizottság és osztályok eljárása.

Fogadjuk el a t. olvasó és tegye magáévá azon benyomást, melyet mi éreztünk, hogy tovább meheszünk egy lépéssel és a helyzet okait firkészessük.

Hogy az országgyűlés a középiskolai tanügyi kisebb kérdéseibe is belebocsátkozik, hogy a honatyák a tanári conferentiák teendőibe is beavatkoznak: két oknak tulajdoníthatjuk.

Először a felekezeti autonomiák nagy befolyásának, másodsor a miniszterium iránti bizalmatlanságnak.

Ami az elsőt illeti, tudjuk, hogy kivált a protestans felekezetek nagy súlyal vetik régi jogait az állami kérdések mérlegébe. — Lehetőleg függetlenek akarnak maradni a kormány befolyásától, aggódva olvasnak minden miniszteri rendeletet, mely az iskola ügyét érinti, nem látják szívesen a kormány embereit, idegenkednek minden szorosabb ellenőrzéstől, zokon veszik a legkisebb beavatkozást is.

Ezek tehát azt kívánják, hogy szabja meg a törvény, amit szükségesnek lát; mondja ki, hogy a német nyelv csak a harmadik osztályban kezdessék, legyen faluttatv a görög, hogy a természettan csak a felsőbb osztályokban adassék elő stb. stb., ők szívesen engedelmessékednek, csak a miniszterium ne küldjön rendeleteket a nyakukra, miniszteri hivatalnokok ne csináljanak rendeltetéseket. A törvénynek engedelmeskednek, de a miniszternek nem. Debreczen, Sáros-Patak, Pozsony, Pápa stb. szűz iskoláiban nagy szentségtörésnek néznék, ha egy vakmerő miniszter szabná elő a tantervet, ha egy miniszteri küldött elnökölne a vizsgálatokon és ellenőrizné az érettségi examenek itt-ott jól jövedelmező üzletét. De elég lesz erről.

A másik ok is nagyon fontos, s ez a közoktatási miniszterek iránti bizalmatlanság. Többes számban beszéltek, megmondjuk miert. Az országgyűlés ugyan azt tapasztalta, hogy még valahány miniszter volt, mind új tantervet, vagy legalább is homlokegyenest ellenkezővel lépett föl. Eötvös csodálatos trifurcatioja után Pauler jőzan átalakításai jöttek, ezeket ismét Trefort rosz híri tanterve követte.

Eötvös már az iskolában mindenkit beakart vezetni jövő pályája közelebbi tanulmányába. Törvényjavaslatában elmondotta, hogy a „különböző szakpályákra való tekintetből a köteles tantárgyak közül a politikai számtant, a római és egyház történetet kizárólag a jogi tanpályákra készülnék; a görög nyelvet, a görög-és római régiségtant kizárólag a theologiai és nyelvészeti (tanári) szakpályákra készülnék; végre a természetrajzot, vegtant és rajzot, kizárólag a természettudományi (polytechnicum, orvosi) szakpályákra készülnék kötelesek tanulni.”

Pauler csak a régi tanterven módosított, meghallgatta a szakférfiak véleményét és ezek tanácsán indulva a fokozatos javítás és nem a gyökeres metamorphosis embere volt. Nézete szerint a tanügyi is, mint minden organismus lassan fejlődik, emelkedik.

A tíz esztendő gyermekekből egy év alatt nem nevelhetünk husz évest. Segíthetjük, előmozdithatjuk, hogy izmosodjék, szellemileg és testileg erősödjék, de egy csapra nem tehetjük nagygyvá. Még ha valamely orthopediai és nyújtó intézetbe adjuk is. A theoria emberei, a

A „KÖZÉPPÁRT” TÁRCZÁJA.

Egy kalandor uralma.

(Jelenkori tanulmány.)

Közi: Petényi Otto.

(Vége.)

Az, ki eszközeit szolgált, 1867. június 19-dikén, a Queretaro-i Cerron hősiessen szenvedett azon hibájáért, hogy elfelejté, miszerint „ki családokkal és szemfényvesztőkkel kezd, annak el kell készülvé lenni arra, miszerint elárultatik.” Ezen Juni-nappal tíz hónap előtt az árulnak neje öt előleg megboszulta az árulón, 1866. augusztusban, azon órában, midőn III. Napoleon a párisi „Grand Hotel”-ben a szerencsétlen Charlottenak szárazon azt mondá, hogy: „már Mexikóért nem lehet többé mitsem tenni.”

„De hisz ez a mi halálítéletünk!” kiálta ez, és keservesen eszedzni kezdett. A császár fölkel és jéghidegen viszonzá: „Madame, hasztalan engem tovább ösztönöznie. Egy embert s egy tallért sem többé!” Ekkor a kinzott, lázas és fölig örült nőben a kétségbeesés haragja lobbant föl, Napoleon le petit előtt fölmagasult s e szavakat dobta arczába: „Ah! tehát még sem csalódtam! ismertem önt, családom hóhéra! most boszulja ön meg magát Louis Fülöpnek unokáján azért, hogy az önt a nyomorból s vérpadról kimentette!”

Az így jelzett férfi igyekezett kijutni az ajtón, de a boszu furiájával átalakult Miksáné a futót a lépcsőig üldözte s utána még ez átkot szórta: „Ön talán azt hiszi, hogy rendőrsége által elragadtatja tőlem leveleit s adott igyereit? Soha sem! ... a papirok biztos helyen vannak. ... Menjen ön ... és az Isten átka verje önt

mint Kaint!” (Lásd „de dernier des Napoleons” 39. lap.) A kétségbeesés ezen jankiltásából tán az ilyeké elátkozott, kihallotta a nemesinek tompán közelgő lépését? Akár hallotta, akár nem, a büntetés istennője mégis föltarthatlanul közelgett. A mexikói óriásszedelgésnek gyalázatos vége, mely Franciaiahon államkincsét és tárházait kiüríté és seregét megzúdította és demoralizálta, minden esetre a bukásnak kezdete volt.

A bukást nem kell részletesen eszetelelnünk, friss emlétkünkben él az ... Az utolsó ítéletnek neve: Sedán. Annyi áll, hogy a császár ezen jelenethez inkább vitetett, semmint maga indult volt: Ó hanyatló dicsőségének végső éveiben csakis néjének bábjátéka volt, ki viszont egy képtelen; sőt nagyrészen mondhatni: eszeten emberekből álló camarilla által vezetett. Eme helyzet nevezetesen akként lett lehető, hogy a csapatnak képebb tagjai, (mint: St.-Armand Wormy, Mocard) vagy elhaltak, vagy: befolyásukat elveszték. Ebből magyarázható azon föltűnő játéka azon fölőnynek, melyet a mindinkább elmerülő császári kalandorral éven át Bismarck üzött. Végül a Bas-Empire államügyeinek vezetése oly egyének kezeibe került, mint: a feleségő Ollivier, a korlátolt udvaronc Leboeuf, — s Grammont herceg, — mely utóbbiról Bismarck mondá: „c'est l'homme le plus bete de l'Europe!” ... S aként mindig lazábban és ellenállhatatlanabb tolatta magát az államzinkos a borzasztó catastrofa felé.

S mégis előzete volt ezen bukásnak szörnyűségéről. — Egy röpiratnak szélére, melyben Németország hadi ereje, Franciaiahon hadierejével volt párhuzamba téve, e szavakat jegyzé: „Németország közel háromszorta föltűlni minket hadi erejével; hanem, tévé hozzá: „a mi mitrailleuraink majd helyreállítandják az egyensúlyt!” ... S így ámitotta el önmagát a második császárság délibábjá mindazon estig, melyen 1870. szeptember 1-én végkép kimerült császár meggyőzőjének ezt írta: Il ne

me reste qu'à remettre mon épée entre les mains de votre Majesté!”

Igy végződött ezen kalandor-császárnak változatos története egy világraszóló s örök idők emlékébe rótt hatályos jelenettel. — A francziáknak azonban, ha a nagy tévelygésnek utókinjai miatt gőnyedezve jajgatnak, csak azt mondhatjuk: „Midőn nálatok azt kiálták „Catilina est aux portes!” miert fogadtatok Catilínát millió és millió „entrez!” és éljen! üdvözlettel.”

A nép ép úgy, mint az emberek „amint vetettek, úgy aratnak.” Igen fanyar és keserű dolog, de tagadhatlanul áll az, hogy Franciaország 1870-71-ben csak méltó büntetését szenvedte annak, mit 1851-52-ben vétkezett.

Ezen röviden eszetele tanulmányunk egyik hajmlesztő bizonyosága a Bazaine-féle pör volt. — Egy részrehajlatlan tekintet ezen hazaárulónak botrányos büntörténetébe amint az a trianoni törvényszék előtt egész rideg mesztelenségében lebonyolították: meggyőző mindenhatósággal igazolja azon tényt, hogy Franciaországot saját bünei ejtették a bukás örvényébe, hogy ezen bűnök legnagyobbika volt az, miszerint eltűrte, hogy két évtizeden selejtjéből összekerült zinkosok intézék ezen szép ország tehetséges népének sorsát, hogy a vesztegetésnek, árulásnak, zsarnokságnak, szőszegésnek, minden rangu és rendű ámitásnak és szédelgésnek gyakorlatával üzött minden irányu önzés elveit emelték a társadalom létalapjának föltételei közé, hogy kiirtották ezen bűnök gyakorlata által a kormány köréből minden honszeretetet, minden férfi jellemet, s emélfogva aláásták lehetőséget amaz erélynek, kitartásnak és áldozatkészségnek, mely az államot nagygyvá és boldoggá tenni képes, de mely kizárólag az erkölcsi erők érdekzőösszességének kifolyása lehet.

Franciaország, a természet minden kincseivel elárasztott leggazdagabb államok egyike. A francia nép a

radicalismus hősei, a tiszta ész hívei nem igen fogják e véleményünket belátni, sohasem fogják átérzeni, hogy a jónak legnagyobb ellensége a jobb, hogy ezt akarva létrehozni, sok jót ölünk meg, sok hasonost irtunk ki, sok üdvöst semmisítünk meg.

A radicalismus embereinek végre is sikerült Paulert elmozdítani és Trefortot emelni magas állására. Mi szívesen láttuk a tetterős minisztert, ki azt ígerte, hogy Eötvös reform-eszméinek lép nyomába.

Ez ígéret azonban oly átalános volt, hogy amennyire bámultuk tetterejét, annyira bizalmatlanok kezdünk lenni létesítendő eszméi iránt. Gyanunk nemsokára igazoltatott. Sok helyes rendszabály mellett oly veszedelmes utra tért, mely a hazai tanügy minden komoly barátját aggodalomba ejtette. Régi tapasztalt embereit ignorálva, oly emberek tanácsát kérte ki, akikben sok buzgóság és nem kevés theoria sok tapasztalatlansággal és éretlenséggel párosult, kik egy következetes elmélet talajára állva oly középiskolai rendszert akarának meghonosítani, melyben a szépen hangzó phrasikok mellett egy szerencsétlen experimentatio réme lappangott.

E kísérlet meghiúsítására látta szükségnek az országgyűlés a középiskolai tanügy apróbb kérdéseibe avatkozni s a tanterv főbb pontjait a törvénybe iktatni.

S ha a helyzetet vizsgáljuk, igazat kell adnunk a törvényhozó testületnek. Való ugyan, hogy ez eljárás hosszabb időre megkötöti a fejlődést, hogy a fokozatos módosítás útja elvágtatik; de hiába, annyira beleuntunk azok experimentatíobá, annyira meggyűlöljük a folytonos határozatlanságot, hogy azt sem bánjuk, ha 8—10 évre meg is leszünk kötve. Bodnár Zsigmond.

Különfélék.

Budapest, június 6.

Kinevezések. A pénzügyminiszter Fejérfalkai Zsigmond adóhivatali ellenőrré, Sillmann Nándor adóhivatali ellenőrt adószedővé, az igazságügyminiszter Csörgő Venczel helyszínelési biztost a gyergyó-szent-miklósi törvényszékhez III. oszt. telekkönyvezetővé, és Udvarnok István helyszínelési tollnokot ugyanazon törvényszékhez telekkönyvi irnokká s Fabian Perencz veszprémi kir. járásbírósság mellé bírósági végrehajtóvá nevezte ki.

József főhercegről csaknem naponként lehet valamely hazafias tettet regisztrálni. A főherceg legújabb ismét oly fényes bizonyítékát adta, mely hazafiai érzelmének, melyről a legnagyobb elismeréssel kell megemlékeznünk. A Koburg hercegek tudvalevőleg nagy földbirtokosok hazánkban, s földbirtokaikból származó roppant jövedelmök természetesen külföldre vándorol. József főherceg legközelebb rábeszélte a hercegeket, hogy ha már nem akarnak Magyarországon lakni, s itt költeni el jövedelmüket, legalább jöjjenek néhány órára Magyarországra. A hercegek hajlottak József főherceg rábeszélésére, s megígérték, hogy már a folyó nyáron pár hónapot hazánkban, s különösen Budapesten és a Margitszigeten fognak eltölteni.

Tanári kinevezés. A vallás- és közoktatási miniszter Szilágyi Ete tudornak magántanári képesítését a budapesti kir. egyetemen megerősítette és megengedte, hogy ezen minőségben a szem fénytörési rendellenességéről és a szemtükör alkalmazásáról előadásokat hirdethessen és tarthasson.

Az országos nő-iparegyelet választmánya az egyelet helyiségében (üllő-ut 1. sz., 2. em.) f. hó 8. d. u. 5 órakor ülést tart. György Aladár, titkár.

A földtani társulat fogadtatására nagyszerű előkészületeket tesznek Mármarosban. Mint lapunknak írják ugyanis: a szlatinai „Kunigunda“ nevű só-aknát teljesen kifogják világitani, s róna-széki „Abafy“-ban pedig az ottani igazgatóság intézkedéseket tett, hogy a 40 ölnyi mély vízzel telt, s a maga nemében páratlan viz-sókna csodás akustikáját bemutassa. Levelezünk sajnálattal em-

legtehetségdusabb emberi fajok oly kitűnő példányai, mely józanabb nevelés mellett a közhaladás legelső polczának képviseletére van hivatva. — S mégis azt látjuk, hogy ezen áldott országnak kitűnő népe, az uralkodó elemeknek erkölcsi aljassága által annyira elfajított, hogy e népnek testében a nemesség helyét a hiúság, a férfui jellem helyét a henczegés, a jól megfontolt bátorság helyét az örvöngő kapkodás s a tiszta honszeretet helyét az önérdéknek undok zsibvásárja bitorolta.

Már XIV. Lajos alatt virágzott az anyagi és erkölcsi fajtalanságnak azon műhelye, mely a társadalmat minden irányban annyira megfertőztette, hogy annak lázrohamában XIV. Lajos esett áldozatul. Mindazonáltal oly erkölcsi súlyedést nem árasztott a világra egy korszak sem, mint azt III. Napoleonnak uralma szülte.

Az ámitásnak és önzésnek minden rangú tényezői által hozták létre azon eredményt, hogy az „általános szavazat“ liberális czégre alatt a neveletlen tömeg által elnyomatták a megrémített értelmiséget, s az „anyagi jólétnek“ neve alatt gyakorolták a hűség és jóhiszemű népek, a legundokabb szédelgésnek palástja alá rejtett systematikussá rászedését és kifosztását. S ezen párisi államboldogításnak egyik gyermeke azon tulkapás is, melylyel a mi társadalmunk a szédelgők által okozott pénzváltás örvényébe jutott, mert a kölcsönös ámitásra épített tőzsdéi tultermelés csakis ezen rendszeresített corruptionnak eredménye.

De nem is lehet az mindaddig másként, míg a pájtáskodás helyét nem az érdem, — a protectio helyét nem a „tehetség“, — a sinecurák helyét nem a „munkaszorgalom“ — és az elavult tekintélyek helyét nem a „korszaki értelmi szakérők“ foglalandja el.

Ismételjük tehát: „Minden államnak támasza, talpköve:

A tiszta erkölcs, mely ha megvész.
Róma ledől, s rabigába görbed!

liti meg, hogy a Gutin aljában fekvő, páratlan gazdagságu sóbányáival dicsekvő Sugatago t, a társulat programjába nem vette föl. E csinos várostól mintegy két órányira ugyanis, a kénfűrdőjéről nevezetes Bréb közelében pár év előtt kőszén-telepekre bukkantak, de a mely avatott szakférfiak által maig sem levén megvizsgálva, annak mibenlétéről mit sem tudunk. Ajánljuk e hely megtekintését a földtani-társulat figyelmébe.

A fővárosi sajtó több ízben kifejezte csudálkozását azon körülmény miatt, hogy a g. k. egyház a maga kirívó készületlenségében disztelenkedik a Dunaparton. Mint értesülünk, a munka befejezése nem a pénzihiányon mulik, hanem azon körülményen, hogy jóllehet az illető egyházi hatóság már csaknem az összes fővárosi építő-vállalkozókkal érintkezésbe helyezte magát, kik kinyilatkoztatták, hogy a megajánlt összegből az újítást befejezni lehetlen, mindennek dacára a hatóság makacsul tartja magát, s a mint látható, kész még egy évtizedig e disztelen állapotban tartani egyházát, semhogy azt kiépíttesse.

A városházán egy 40 tagból álló küldöttség jelent meg Markus Ignác városi képvis. vezérlete alatt azon indokból, mert a fővárosi kapitányság dícséretre méltóan; az áruknak bolton kívüli fölfüggesztését betiltotta. — Nagy csodálatosnak találjuk a városi képvis. ur vállalkozását ez ügyben, hogy conveniensnek tartja a rendőrség ily intézkedései ellen petícionálni. A világvárosoktól, milyenné Budapest lenni készül, föltétlenül megkövetelhetjük, hogy ne csak a nevet viseljék, hanem mindazon kellékekkel birjanak, melyeket a finomabb izlés követel, s a melyre a rendőrség, hivatása szerint, föltügyelni tartozik.

A honvéd menházra újabb a következő adakozások történtek: Ticsenszky Miklós 10 frt. Jókai Mór mártius, április, május óra 60 frt. Debreczen városa 200 frt. Trecsén 10 évig évenként 10 frt. Fiume város polgárai 1663 frt. Schandl Sándor havonként 2 frt. Tóth Lajos 1 frt. Szabó József pesti szabómester 70 frt 50 kr. Petőfi nevű szab. kőmives páholy még a menház főnáll évenként 10 frt. Abauj kassai szerkesztősége 10 frt. Cairói önségélyző magyar egyelet évenként 2 napoleonor 17 frt 88 kr. Nagy-Károly független párti küldöttségének egy tagja 5 frt. A „Hon“ szerkesztősége 125 frt. Összesen 2184 frt 38 kr. Fiume város polgárainak nevei különösen hirdettetni fognak. Sámson E. fűszerkereskedő a menház részére vett cikkek összegéből 5% enged. — Budapest. 1874. június 1. Krivácsy József, ezredes s ellenőr. Szatmáry Mihály, ezredes s pénztárnok. Tassy Becz László, őrnagy s bizottsági tag.

A germanizálás egy eklatansabb példájával van szerencsénk ismét szolgálhatni. A m. kir. földművelési miniszterium egyik osztályához ily, ékes német nyelven írt „Präliminar-Aufsatz“ ok érkeznek a miniszterium közegétől: Kön. Ung. Staats-Gestütz-Wirtschafts-Direction zu Kisbér: Präliminar-Geld-Erfordernisse-Aufsatz für das Jahr 1875 bei der Kön. ung. Gestütz-Wirtschafts-Direction zu Kisbér. Ha jól tudjuk, volt alkalmunk még a klausurburgi Gestütz-Wirtschaft-tól is olvasni ily german beadványt, melynél plane még a peesétek is német köriratnak.

A budapesti rabsegélyző egyelet f. évi június hó 14-én, vasárnap d. e. 10 órakor a „Hungaria“ szálloda díszterben tartandó alakító közgyűlésére az egyelet rendes és alapító tagjai, valamint az egyelet iránt érdeklődő ember- és ügybarátok tisztelettel meghívotnak. Külön meghívók nem küldetnek szét. — Az életbe léptető bizottság megbízásából: Dr. Rosenberg Lajos, sk. h. ügyvéd.

A „Figyelő“, Szana Tamás által szerkesztett irodalmi, szépművészeti és kritikai heti lap legújabb száma a következő tartalommal jelent meg: Az akadémia nagygyűlése alkalmából. — Négy fiatal novellairó, Závodszytól. — Az észak-amerikai sajtó és irodalom. — Még egyszer Kámory fordításairól. (Polemia.) Hazai irodalom. (Könyvszemle.) Lapszemle. Nemzeti színház. Rövid szemle.

Építkezés. A ferencziek épületét a hatvani-utca szegletén legközelebb nagyszerűen át fogják alakítani, a mennyiben a földszinti falazatra három emeletet szándékoznak építtetni, s az egész költségvetés — a templom renoválási költségét ide nem értve, — 500 ezer forintra rug.

Az már mégis hallatlan hanyagság, mit a postaigazgatóság elkövet. Nem volt elég, hogy eddig is alig néhány boltban árultatott levélbélyegeket, hanem most már egész városrészeket hagy levélbélyegeket árulása nélkül. A belvárosban, bele számítva a Teréz és József-városoknak a Rókus-kórházig eső részeit csak a városháza mellett árulnak levélbélyegeket, úgy hogy kinek p. u. 2 krajczáros bélyegre van szüksége, kénytelen a kerepesi-utról a városházáig, vagy éppen a postahivatalig fáradni. S itt azután jó, ha perczekig tartó kunyorálás után megkapja a nagyon elfoglalt postatisztekőt a ritka pórtékát. Ha a postaigazgató ur ennyire nem respektálja a közönséget, az illető miniszter urnak jó volna más postaigazgatót keresni, ki tudja, hogy nem a közönség létezik a postaigazgató urért, hanem megfordítva, s ki nem resteli a fáradságot, hogy a dohánytörszédéknek kellő mennyiségű bélyegyet juttasson eladás végett.

A kétszív-utcai viaducton roppant erőfeszítéssel dolgoznak, miután a terv szerint, szeptember elsejére elakarnak készülni. A fővárosnak csak a lejtők föntartásáról kell gondoskodnia, mint a melyek a fővárosi területre esnek, míg a viaductot, a társulatot tartozik jókarban tartani. Így tehát két gazda lesz ugyan, de alig válik hátrányára a közönségnek, mert a vasúttársulatra szolgálomkint van keblezve az a kötelezettség, hogy a viaductot nyitva tartani tartozik a nyilvános közlekedésnek és ez mindenkor köztünk fog tekintetni.

A „P. Napló“ új közúti vaspalya vonalról tesz említést, mely a Dunasorról s mészaros-utczán át vezet a városligetbe. — Amennyiben nevezett laptársunk urnak kereszteli e vonalat, kénytelenek vagyunk azt oda módosítani, hogy az bizony meglehetősen régi, hanem tekintve a nyári idény bekövetkezését, a közönség nagyobb kényelme tekintetéből most az eddig használatlan vonalon is közlekedik a vampalotáig.

Rövid hírek. A nőiparegyelet szerdán tartotta első bálját a császárfürdő ismeretes platánjai alatt. Ámbár a legszebb júniusi ég mosolygott odakünn, szokottnál gyérebb volt azok száma, kik a bál fényét emelni jöttek. A mennyiségben mutatkozó deficitet csak a minőségben nyilvánuló érték volt képes fűdözni. — Gróf Pejacsevics Márkusné asszony dr. Kovács Endre főorvos utján a rókus-kórházi szegény-betegek számára 15 db horgolt fejkötőt ajándékozott, mely adományért az említett kórház gondnoksága köszönetét fejezi ki. — A főváros több kereskedésében nagy mennyiségű arzenicummal mérgezett légyipapír árultatik, mi orvosrendőri szempontból meg nem engedhető, a fővárosi tanács arzenicummal mérgezett légy veszto papír árulását 5—100 frtig terjedő pénzbírság terhe alatt szigoruan megtiltotta s egyuttal figyelmeztette a közönséget, miszerint ily nemü lényvesztó papír vásárlását és használatától tartózkodjék. — A Lisz-tegyelet majálisa szerdán tartotta a zugligeti „Szép Juhászónél.“ Az egyelet tagjain kívül még számosan vettek részt a művész világából s korra hajnaltól késő estig mulattak, a nap minden órájában más-más szórakozást találva. A majálist táncz fejezte be. — A duna-drávai vasut igazgatósága jelenti, hogy Bonyhád állomás „Hidas-Bonyhád“ elnevezést nyert. — A zala vári apátság újjászülletésének emléktünetpélye még nem történt meg, mint több lap írta, hanem a „Z. K.“ szerint f. hó 21-ken fog megtartani. — A lakertünkben eddig nem volt lajhár. Most van. Londonból küldték; gyönyörű példány. — Metternich herezeg ellen a Montebello gróffal vívott pár-baja miatt a versaillesi törvényszék vizsgálatot indított. Ily prózai vége lett a sokat megbeszélte ügynek, melybe Metternich ur azon sajtáságos axiomával kevertetett, hogy a nő sértéseiert a férj felelős.

Nemzeti színház. Vasárnap, június 7. „Tündérlak Magyarországon.“ Vigjáték 2 fől.

Budai szinkör. Vasárnap, június 7. „Arany chignon.“ Komikus operette 3 fől.

Törvénytörési csarnok.

Budapest, június 6.

(Csalási kísérlet.) Perger Gábor, volt pénzügyminiszteri tisztviselő 1872. február havában, midőn fizetése Buchsbaum um nevű hitelezője részére le volt foglaltva, egy nyugtát hamisított, melyen Buchsbaum kijelenté, hogy ő mór ki van elégítve. Erre a pénzügyminiszteri pénztárhoz ment, és a havi fizetés kiadását kérte. A pénztárnál azonban ismerték Buchsbaum irását, és a pénz kiutalványozását megtagadták. Perger ezen tett után, melyet neki Dede nevű tisztársra tanácsolt, ez utóbbival együtt fizetési irveket hamisított, és amint 2 havi börtönre ítéltetvén, büntetését ki is állotta, és azóta kerületi adóvégrehajtói állomásra neveztetett ki. A jelzett csalási kísérlet miatt Perger ma két havi börtönre ítéltetett.

(Vigyázz holmidra!) Ragályi Ferencz, biztosítási ügynök, f. é. márczius 8-án 130. sz. comfortable kocsin a magyar éjszaki vaspályához ment. Ott megérkezvén, a bakra tett két bőrind és egy plaid hiányoztak. László kocsis azt állítja, hogy a bőrindök valószínűleg az uton a kocsiról leestek. Lopásról vádoltatván László, ma tényállás hiányában fölmentetett.

Táviratok.

Bécs, június 6. A belügyminiszter valamennyi liquidáló bankot, és az azoknál működő kormánybiztosokat fölszólította, hogy azonnal mutassák ki a liquidált tömeg állapotát; az utóbbiak pedig a liquidáció lebonyolítását lehetőleg sürgessék.

Paris, június 5. A balközép azt határozta, hogy addig nem egyesül a jobbközéppel, míg ez el nem fogadja a végleges köztársaságot. — Merville Osloncut képviselő a communeban való részvétele miatt in contumaciam halálra ítéltetett.

Paris, június 5. A török kölcsönre vonatkozó szerződés ma fog aláírtni.

Oran, június 5. Egy spanyol fregatta 500 Cartagenából megszökött fegyenczet és 30,000 frank értékű náluik talált magántulajdont szállított ide.

Belgrad, június 5. Joznovics alezredes középítési miniszterré, Zach ezredes a fejedelem első szárnysegédévé nevezettek ki.

Közgazdaság.

Budapest, június 6.

A függő államadósság ellenőrzésére kiküldött országos bizottság Bécsben 1874. évi június hó 3-ik napján tartott XXIV. ülésében az államjegyek forgalmi összegét 1874. évi május végével következőképen találta: A bizottság saját följegyzései alapján a tulajdonképeni államjegyek összege 1 forintokban 74.551,555 forint, 55 forintosokban 112.260,280 frt, 50 forintosokban 120.988,650 forint. Összesen 317.800,485 frt. A közös pénzügyminiszterium hivatalos közlése szerint a sóbányákra bekeblezett és forgalomban lévő zálogjegyek összege 94.198,932 forint 50 kr. Összesen 411.999,417 forint 50 kr.

A budapesti gabna- és értéktörszédéről. Június 6. Ma a gabnaüzlet szünetelt. A tőzsde meglehetősen hangulatban volt, legkedveltebbek voltak magyar hitelrészvények, melyek erős kereslet és élénk forgalom mellett magasabb árfolyamokat értek el. Egyéb értékekben az üzlet gyenge volt. Magyar vasuti kölcsön 95.50, magyar díj-sorsjegyek 75.50, magyar hitel 149.50—152.50 földhittel 57—57.25 takarékek és hitel 45—45.25, municipális 23.50, pesti közúti 265, anglo 32.50. Valuták változatlanok 20 frankos arany 8.91, császári arany 5.32, porosz kincstári utalv. 163.

Felelős szerkesztő: Huszár Imre.
Segéd szerkesztő: Dr. Kakuja Gyula.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. június 6.

Gabona-árak.		Vámmászánkint		Részvények.		Záloglevelek.		Pénzek és váltók.		Magy. vasuti köles.	
Hang.	font	forint	Befiz.	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva
Buza, bászai 6 v. uj	83	7.70	7.85	375	Első magy. ált. biztosító-társaság	830	840	500	Első magyar serfözde	395	400
" " " "	85	7.95	8.00	200	Haza	305	310	200	Sertéshizláló	158	160
" " " "	87	8.00	8.05	300	Pannonia	48	49	200	Athenaeum	246	248
tiszav. " " " "	83	7.95	8.05	100	Pesti bizt.	60	63	500	Pesti könyvnyomda	500	510
" " " "	85	8.20	8.30	200	Hunnia	175	178	200	Egyesült magyar gőzhajó-társ.	285	290
" " " "	87	8.15	8.25	300	Unio	265	266	200	Gschwindt-féle vasöntőde	208	210
pestm. " " " "	83	7.90	8.00	200	Pesti közuti vaspálya	98	100	200	Börgyár	40	41
" " " "	85	8.15	8.25	200	Budai	59	60	200	Gyapjmosóda	100	103
" " " "	87	8.00	8.10	200	Budai hegyipálya	32.50	32.50	200	Schlick-féle vasöntőde	160	164
fehért. " " " "	83	8.25	8.35	85	Angol-magyar bank	152	152.25	200	Sóskuti kőbánya	100	105
" " " "	85	8.25	8.35	166	Magyar általános hitelbank	63	61	500	Első magyar szeszfinomító	169	170
" " " "	87	8.00	8.10	100	Magyar általános földhitel-társ.	57	57.25	200	Alagut	77	79
bácskai " " " "	83	8.00	8.10	70	Pesti egyetemi bank	44	45	100	Láncezhid	83	84
" " " "	85	8.00	8.10	50	Takarék- és hitelegylet	30	31	20	Budapesti malom 6%	182	185
" " " "	87	8.00	8.10	100	Iparbank	46	46.50	Arany	5.32	5.34	
" " " "	85	8.00	8.10	200	Budai kereskedelmi és iparbank	180	185	20 frankosok	8.93	8.95	
" " " "	87	8.00	8.10	500	Pesti kereskedelmi bank	730	740	Ezüst	105.75	106.25	
" " " "	85	8.00	8.10	100	Budapesti kézművesbank	395	400	London 10 font sterling	111.50	111.75	
" " " "	87	8.00	8.10	50	Hivatalnok hitelegylete I. em.	57	58	Páris 200 frank	44	44.25	
" " " "	85	8.00	8.10	80	Kisbirtokos hitelegylete	41	42				
" " " "	87	8.00	8.10	100	Országos közp. takarékp. 5%	70	70.50				
" " " "	85	8.00	8.10	1000	Pesti hazai	2200	2210				
Rozs . . . . . 80 fnt után	Hang.	forint		100	Budapesti fővárosi	150.50	151				
Árpa, maláta. 72	lanyha	5.25	5.00	100	Közbányai takarékpénztár	54	55				
" " " " " " " "	"	7.25	2.77	100	Külvárosi tanárképzőint.	37	38				
Zab 60	"	4.80	4.82	40	Szentendrei takarékpénztár	41	43				
Tengeri, bászai, mérője	"	4.75	4.80	60	Ujpesti takarékpénztár	38	40				
" " " " " " " "	"	4.75	4.80	500	Arpádmalom	35	37				
Köles 83	"	4.75	4.80	500	Blumféle	260	270				
Repece, fekete 75	"	4.75	4.80	200	Concordia	104	105				
" " " " " " " "	"	4.75	4.80	160	Erzsébet	135.50	136				
Bánati 62	"	4.75	4.80	200	Molnárak és sütők	196	197				
" " " " " " " "	"	4.75	4.80	500	Hengermalom	770	780				
" " " " " " " "	"	4.75	4.80	300	Victoria	100	105				
" " " " " " " "	"	4.75	4.80	100	Első budapesti	705	710				
" " " " " " " "	"	4.75	4.80	100	Budai gyárudvar	18	19				
" " " " " " " "	"	4.75	4.80	1000	Pannonia	415	420				

A vidék hölgyei

gyakran zavarban vannak, midőn izlésük szerint akarnak öltözni s közvetlen környezetükben nem találva e czélnak megfelelő anyagokat, a fővárosból kívánják szükségleteiket fedezni, de e szándékról — megbízható czég ismeretének hiányában — az izlés, divat s anyagi előny rovására, többnyire kénytelenek lemondani. — Ezen kellemetlenség igen könnyen elkerülhető, ha a t. cz. vidéki hölgyek minden, a női toilette s a házi szükséglet körébe tartozó kelmét, vásznat, szövetet sat. bizalommal csak

Hamburger Adolf

Budapest IV., uri-utcza 1-ső szám alatti
hölgydivatáru-raktárából

rendelnek meg.

Fennebbi czégem, fennállása óta folytonosan oda működött és működik, hogy azon hölgyeket, kiket lakhelyük távolsága a fővárosbani személyes bevásárlásban gátol, a legszigorúbb becsületesség s pontosság szemmel tartása, s a legmérsékeltőbb árak mellett, ellássa mindazon szükségletekkel, melyeket a jó izlés s divat mindenütt megkövetel.

Vidéki t. cz. állandó vásárlóim ezekre menő száma eléggé tanuskodik arról, hogy ezen üzletiránynak minden tekintetben kielégítően sikerül megfelelnem.

A t. hölgyek általános tájékozásául szolgáljon a következő kivonati

Á R J E G Y Z É K:

- Női ruhakelmék, legdúsabb választékban, rőfönként 30, 40, 50 kr. — frt 1.
- Mosó-ruhakelmék, perkal- s batisziban rőfönként 25, 30, 35-40 kr.
- Posztó-, flanell- és ripsz-gyapjukelmék, rőfönként frt 1, 1.50, 2-2.50 kr.
- Selyemszövetek, tafota, Faille s Grosgrain, rőfönként frt 1.50, 2, 2.50-3.
- Selyemgazar-, Illusion- s báli ruha-szövetek, rőfönként 60, 80 kr, frt 1-1.50.
- Pompadour Cachemirok, reggeli pongyolákra, rőfönként 80 kr, frt 1-1.20.
- Angol bársonyok, feketék s színesek, rőfönként frt 1, 1.50, 2-2.50.
- Selyembársonyok, minden színben, rőfönként frt 3, 4, 5-10.
- Ruhaparketok, színesek s mintázottak, rőfönként 30, 35, 40-50 kr.
- Gyászelmék, lustre-, cachemir-, terno- stb. szövetekben, bármely árban.
- Lőszőr-, berlini gyapju- s moir-alszoknyák, (juponok) darabonként frt 3, 5, 6-8.
- Hölgykalapok, fejkötők s baslikok, darabonként frt 3, 5, 8-10.
- Beduinok és burkolók, (legújabb divatezikk.) darabonként frt 10, 12, 15-20.
- Nagy kendők, Longshawlok és Plaidek, darabonként frt 6, 8, 10-15.
- Reczésekendők, berlini gyapjuból, darabonként frt 2, 3, 4-5.
- Gyapjukendők, kicsinyek s félnagyok, darabonként frt 1, 1.50, 2-3.
- Selyemkendők, minden színben, darabonként frt 2, 2.50, 3-4.
- Echarpe-ok s broschekendők, gyapju és selyemből, darabonként 50, 80 kr, frt 1-2.
- Moll Fichu-k, csipkével vagy himzettek, darabonként frt 1, 1.50, 2-3.
- Agy- s asztalterítők, bármely szín- és minőségben, darabonként frt 5, 6, 8-10.
- Nap- és eső-ernyők, nemkülönbön legyezők minden árban.
- Fonál- és szlésziai vásznak, 30 rőfösek, végenként frt 8, 9, 10-12.
- Creas- és bőrvásznak, fehérítettek, 30 rőfösek, végenként frt 10, 12, 14-15.
- Rumburgi vásznak, legfinomabbak, 30 rőfösek, végenként frt 15, 18-20.
- Irhoni és hollandi vásznak, 50 rőfösek, végenként frt 20, 22, 25-30.
- Rumburgi vásznak, kézfónából, 54 rőfösek, végenként frt 25, 30, 40-50.
- Len- s patent-csinvatok, fehérek, 30 rőfösek, végenként frt 10, 12-15.
- Czérnakanavászkok, ágyneműekre, 30 rőfösek, végenként frt 8, 10, 12-15.
- Nanking, ágyneműekre, sárga és fehér színű, rőfönként 30, 40, 45-50 kr.
- Chiffonok, fehéreműekre, (1 vég körülbelül 70 rőf.) rőfönként 25, 30, 35-40 kr.
- Lepedővásznak, 1/4 és 1/2 szélesek, rőfönként frt 1, 1.20, 1.50-1.80 kr.
- Pikét és bordás parketok, fehérek, rőfönként 40, 50, 60, 70 kr.
- Derekalj- s butor-csinvatok, színesek, rőfönként 80 kr, frt 1, 1.20-1.50.
- Asztali- s kávéasztalok, színesek, minden nagyságban, darabonként frt 3, 4, 5-6.
- Len asztali- és törülköző-kendők, tuezatonként frt 6, 8, 10-12.
- Csemege-asztalkendők, bármely színben, tuezatonként frt 2.50, 3-4.
- Csipekfüggönyök, páronként frt 8, 10-15, rőfönként 50, 75 kr, frt 1.
- Butor-ripszek és cretonok, színesek, rőfönként 50, 80 kr, frt 1, 1.50-2.
- Mollok, crépe-lissek és tarlatánok, végenként frt 4, 5, 6, 8-10.
- Organtinok, fehérek és színesek, végenként frt 1, 1.20, 1.50, 2.
- Len-zsebkendők, fehérek és színesek, tuezatonként frt 2, 3, 4, 6-8.
- Füzderekak, hölgyek számára, derekbőség szerint, darabonként frt 3, 4, 5-6.

Fehérneműek, urak, hölgyek és gyermekek számára, a legjobb minőségben, dus választékban s rendkívül jutányos áron.

Hölgyruhák, bármely kívánt kelméből, választékosan, haladéktalanul s legolcsóbban, a legújabb divat szerint készíttetnek el.

Megrendelések s bármilyen levélbeli megbízások, minden, habár itt nem jegyzett cikkre, a legcsekélyebbtől a legmagasb értékűig, az árösszeg postai utánvétele vagy előleges beküldése mellett — csomagolási díj felszámítása nélkül — a legnagyobb figyelemmel haladéktalanul eszközöltetnek.

Minden eshetőleg meg nem felelő áru visszavétetik s legkészségesebben becséréltetik.

Levélbeli kívánatra minták, a rőfár s kelmeszélesség pontos megjelölésével, bárhova ingyen s bérmentve küldetnek.

Ingyenmelléletek adatnak:

- minden megrendeléshez: 10-25 frtig egy elegáns legyező,
- 25-50 frtig egy berlini gyapjukendő,
- 50-100 frtig egy szép kelmeruha,
- aránylagos árendemé nyűl.

